

Z A K O N
O POTVRĐIVANJU DOPUNSKOG PROTOKOLA UZ
KONVENCIJU O UGOVORU ZA MEĐUNARODNI
PREVOZ ROBE DRUMOM (CMR) O
ELEKTRONSKOM TOVARNOM LISTU

Član 1.

Potvrđuje se Dopunski protokol uz Konvenciju o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR) o elektronskom tovarnom listu, sačinjen u Ženevi, 20. februara 2008. godine, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

Član 2.

Tekst Dopunskog protokola uz Konvenciju o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR) o elektronskom tovarnom listu, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

**ADDITIONAL PROTOCOL TO THE CONVENTION ON
THE CONTRACT FOR THE INTERNATIONAL CARRIAGE OF GOODS BY ROAD
(CMR) CONCERNING THE ELECTRONIC CONSIGNMENT NOTE**

THE PARTIES TO THIS PROTOCOL,

BEING PARTIES to the Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR), done at Geneva on 19 May 1956,

DESIROUS OF supplementing the Convention in order to facilitate the optional making out of the consignment note by means of procedures used for the electronic recording and handling of data,

HAVE AGREED as follows:

Article 1

Definitions

For the purposes of this Protocol,

“Convention” means the Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR);

“Electronic communication” means information generated, sent, received or stored by electronic, optical, digital or similar means with the result that the information communicated is accessible so as to be usable for subsequent reference;

“Electronic consignment note” means a consignment note issued by electronic communication by the carrier, the sender or any other party interested in the performance of a contract of carriage to which the Convention applies, including particulars logically associated with the electronic communication by attachments or otherwise linked to the electronic communication contemporaneously with or subsequent to its issue, so as to become part of the electronic consignment note;

“Electronic signature” means data in electronic form which are attached to or logically associated with other electronic data and which serve as a method of authentication.

Article 2

Scope and effect of the electronic consignment note

1. Subject to the provisions of this Protocol, the consignment note referred to in the Convention, as well as any demand, declaration, instruction, request, reservation or other communication relating to the performance of a contract of carriage to which the Convention applies, may be made out by electronic communication.

2. An electronic consignment note that complies with the provisions of this Protocol shall be considered to be equivalent to the consignment note referred to in the Convention and shall therefore have the same evidentiary value and produce the same effects as that consignment note.

Article 3

Authentication of the electronic consignment note

1. The electronic consignment note shall be authenticated by the parties to the contract of carriage by means of a reliable electronic signature that ensures its link with the electronic consignment note. The reliability of an electronic signature method is presumed, unless otherwise proved, if the electronic signature:

- (a) is uniquely linked to the signatory;
- (b) is capable of identifying the signatory;
- (c) is created using means that the signatory can maintain under his sole control; and

(d) is linked to the data to which it relates in such a manner that any subsequent change of the data is detectable.

1. The electronic consignment note may also be authenticated by any other electronic authentication method permitted by the law of the country in which the electronic consignment note has been made out.

2. The particulars contained in the electronic consignment note shall be accessible to any party entitled thereto.

Article 4

Conditions for the establishment of the electronic consignment note

1. The electronic consignment note shall contain the same particulars as the consignment note referred to in the Convention.

2. The procedure used to issue the electronic consignment note shall ensure the integrity of the particulars contained therein from the time when it was first generated in its final form. There is integrity when the particulars have remained complete and unaltered, apart from any addition or change which arises in the normal course of communication, storage and display.

3. The particulars contained in the electronic consignment note may be supplemented or amended in the cases authorized by the Convention.

The procedure used for supplementing or amending the electronic consignment note shall

make it possible to detect as such any supplement or amendment to the electronic consignment note and shall preserve the particulars originally contained therein.

Article 5

Implementation of the electronic consignment note

1. The parties interested in the performance of the contract of carriage shall agree on the procedures and their implementation in order to comply with the requirements of this Protocol and the Convention, in particular as regards:

- (a) The method for the issuance and the delivery of the electronic consignment note to the entitled party;
- (b) An assurance that the electronic consignment note retains its integrity;
- (c) The manner in which the party entitled to the rights arising out of the electronic consignment note is able to demonstrate that entitlement;
- (d) The way in which confirmation is given that delivery to the consignee has been effected;

- (e) The procedures for supplementing or amending the electronic consignment note; and
  - (f) The procedures for the possible replacement of the electronic consignment note by a consignment note issued by different means.
2. The procedures in paragraph 1 must be referred to in the electronic consignment note and shall be readily ascertainable.

Article 6

Documents supplementing the electronic consignment note

1. The carrier shall hand over to the sender, at the latter's request, a receipt for the goods and all information necessary for identifying the shipment and for access to the electronic consignment note to which this Protocol refers.
2. The documents referred to in Article 6, paragraph 2 (g) and Article 11 of the Convention may be furnished by the sender to the carrier in the form of an electronic communication if the documents exist in this form and if the parties have agreed to procedures enabling a link to be established between these documents and the electronic consignment note to which this Protocol refers in a manner that assures their integrity.

FINAL PROVISIONS

Article 7

Signature, ratification, accession

1. This Protocol shall be open for signature by States which are signatories to or Parties to the Convention and are either members of the Economic Commission for Europe or have been admitted to the Commission in a consultative capacity under paragraph 8 of the Commission's terms of reference.
2. This Protocol shall be open for signature at Geneva from 27 to 30 May 2008 inclusive and after this date, at United Nations Headquarters in New York until 30 June 2009 inclusive.
3. This Protocol shall be subject to ratification by signatory States and open for accession by non-signatory States, referred to in paragraph 1 of this article, which are Parties to the Convention.
4. Such States as may participate in certain activities of the Economic Commission for Europe in accordance with paragraph 11 of the Commission's terms of reference and which have acceded to the Convention may become Parties to this Protocol by acceding thereto after its entry into force.
5. Ratification or accession shall be effected by the deposit of an instrument with the Secretary-General of the United Nations.
6. Any instrument of ratification or accession, deposited after the entry into force of an amendment to this Protocol adopted in accordance with the provisions of Article 13 hereafter, shall be deemed to apply to the Protocol as modified by the amendment.

Article 8

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after five of the States referred to in article 7, paragraph 3, of this Protocol, have deposited their instruments of ratification or accession.
2. For any State ratifying or acceding to it after five States have deposited their instruments of ratification or accession, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the said State has deposited its instrument of ratification or accession.

Article 9

Denunciation

1. Any Party may denounce this Protocol by so notifying the Secretary-General of the United Nations.
2. Denunciation shall take effect 12 months after the date of receipt by the Secretary-General of the notification of denunciation.
3. Any State which ceases to be Party to the Convention shall on the same date cease to be Party to this Protocol.

Article 10

Termination

If, after the entry into force of this Protocol, the number of Parties is reduced, as a result of denunciations, to less than five, this Protocol shall cease to be in force from the date on which the last of such denunciations takes effect. It shall also cease to be in force from the date on which the Convention ceases to be in force.

Article 11

Dispute

Any dispute between two or more Parties relating to the interpretation or application of this Protocol which the Parties are unable to settle by negotiation or other means may, at the request of any one of the Parties concerned, be referred for settlement to the International Court of Justice.

Article 12

Reservations

1. Any State may, at the time of signing, ratifying, or acceding to this Protocol, declare by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations that it does not consider itself bound by article 11 of this Protocol. Other Parties shall not be bound by article 11 of this Protocol in respect of any Party which has entered such a reservation.
2. The declaration referred to in paragraph 1 of this article may be withdrawn at any time by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations.

3. No other reservation to this Protocol shall be permitted.

Article 13

Amendments

1. Once this Protocol is in force, it may be amended according to the procedure defined in this article.
2. Any proposed amendment to this Protocol presented by a Party to this Protocol shall be submitted to the Working Party on Road Transport of the United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) for consideration and decision.
3. The Parties to this Protocol shall make all possible efforts to achieve consensus. If, despite these efforts, consensus is not reached on the proposed amendment, it shall require, as a last resort, for adoption a two-thirds majority of Parties present and voting. A proposed amendment adopted either by consensus or by a two-thirds majority of Parties shall be submitted by the secretariat of the United Nations Economic Commission for Europe to the Secretary-General to be circulated for acceptance to all Parties to this Protocol, as well as to signatory States.
4. Within a period of nine months from the date on which the proposed amendment is communicated by the Secretary-General, any Party may inform the Secretary-General that it has an objection to the amendment proposed.
5. The proposed amendment shall be deemed to have been accepted if, by the end of the period of nine months foreseen in the preceding paragraph, no objection has been notified by a Party to this Protocol. If an objection is stated, the proposed amendment shall be of no effect.
6. In the case of a country which becomes a Contracting Party to this Protocol between the moment of notification of a proposal for amendment and the end of the nine-month period foreseen in paragraph 4 of this article, the secretariat of the Working Party on Road Transport of the Economic Commission for Europe shall notify the new State Party about the proposed amendment as soon as possible. The latter may inform the Secretary-General before the end of this period of nine months that it has an objection to the proposed amendment.
7. The Secretary-General shall notify, as soon as possible, all the Parties of objections raised in accordance with paragraphs 4 and 6 of this Article as well as of any amendment accepted according to paragraph 5 above.
8. Any amendment deemed to have been accepted shall enter into force six months after the date of notification of such acceptance by the Secretary-General to Parties.

Article 14

Convening of a diplomatic conference

1. Once this Protocol is in force, any Party may, by notification to the Secretary-General of the United Nations, request that a conference be convened for the purpose of reviewing this Protocol. The Secretary-General shall notify all Parties of the request and a review conference shall be convened by the Secretary-General if, within a period of four months following the date of notification by the Secretary-General, not less than one fourth of the Parties to this Protocol notify him of their concurrence with the request.

2. If a conference is convened in accordance with the preceding paragraph, the Secretary-General shall notify all the Parties and invite them to submit within a period of three months such proposals as they may wish the Conference to consider. The Secretary-General shall circulate to all Parties the provisional agenda for the Conference together with the texts of such proposals at least three months before the date on which the Conference is to meet.

3. The Secretary-General shall invite to any conference convened in accordance with this article all States referred to in Article 7, paragraphs 1, 3 and 4, of this Protocol.

Article 15

Notifications to States

In addition to the notifications provided for in Articles 13 and 14, the Secretary-General of the United Nations shall notify the States referred to in Article 7, paragraph 1, above, and the States which have become Parties to this Protocol in accordance with paragraphs 3 and 4 of Article 7, of:

- (a) Ratifications and accessions under Article 7;
- (b) The dates of entry into force of this Protocol in accordance with Article 8;
- (c) Denunciations under Article 9;
- (d) The termination of this Protocol in accordance with article 10;
- (e) Declarations and notifications received in accordance with Article 12, paragraphs 1 and 2.

Article 16

Depositary

The original of this Protocol shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall send certified true copies thereof to all the States referred to Article 7, paragraphs 1, 3 and 4, of this Protocol.

DONE at Geneva, this twentieth day of February two thousand and eight, in a single copy in the English and French languages, each text being equally authentic.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol:

- - - - -

**DOPUNSKI PROTOKOL UZ KONVENCIJU O
UGOVORU ZA MEĐUNARODNI PREVOZ ROBE DRUMOM
(CMR) O ELEKTRONSKOM TOVARNOM LISTU**

UGOVORNE STRANE OVOG PROTOKOLA,

POŠTO su ugovorne strane Konvencije o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR), zaključene u Ženevi 19. maja 1956. godine,

ŽELEĆI DA dopune Konvenciju radi olakšavanja mogućnosti izbornog izdavanja tovarnog lista putem postupaka koji se koriste za elektronsko evidentiranje i obradu podataka,

SAGLASILE SU SE kako sledi:

Član 1

Definicije

Za potrebe ovog protokola,

„Konvencija” označava Konvenciju o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR);

„Elektronska komunikacija” označava informaciju generisanu, poslatu, primljenu ili sačuvanu elektronskim, optičkim, digitalnim ili sličnim sredstvima, tako da je saopštena informacija dostupna kako bi bila upotrebljiva za naknadno upućivanje;

„Elektronski tovarni list” označava tovarni list izdat putem elektronske komunikacije od strane prevoznika, pošiljaoca ili bilo kog drugog lica zainteresovanog za izvršenje ugovora o prevozu na koji se Konvencija primenjuje, uključujući podatke na logičan način povezane sa elektronskom komunikacijom putem priloga ili na drugi način povezane sa elektronskom komunikacijom istovremeno sa ili nakon njegovog izdavanja, tako da postanu deo elektronskog tovarnog lista;

„Elektronski potpis” označava podatke u elektronskom obliku koji su priloženi ili logički povezani sa drugim elektronskim podacima i koji služe kao metod utvrđivanja verodostojnosti.

Član 2

Obim i dejstvo elektronskog tovarnog lista

1. U skladu sa odredbama ovog protokola, tovarni list pomenut u Konvenciji, kao i svaki zahtev, izjava, uputstvo, molba, rezervacija ili druga komunikacija u vezi sa izvršenjem ugovora o prevozu na koji se Konvencija primenjuje, mogu biti sačinjeni putem elektronske komunikacije.
2. Elektronski tovarni list koji je u skladu sa odredbama ovog protokola smatra se ekvivalentnim tovarnom listu naznačenom u Konvenciji i stoga ima istu dokaznu snagu i proizvodi isto pravno dejstvo kao taj tovarni list.

Član 3

Utvrđivanje verodostojnosti elektronskog tovarnog lista

1. Verodostojnost elektronskog tovarnog lista utvrđuju ugovorne strane ugovora o prevozu pouzdanim elektronskim potpisom koji obezbeđuje njegovu povezanost sa elektronskim tovarnim listom. Pouzdanost metoda elektronskog potpisa se pretpostavlja, osim ako se ne dokaže suprotno, ukoliko elektronski potpis:
  - (a) jedinstveno je povezan sa potpisnikom;
  - (b) omogućava identifikaciju potpisnika;
  - (c) načinjen je korišćenjem sredstava koja potpisnik može držati pod svojom isključivom kontrolom; i
  - (d) povezan je sa podacima na koje se odnosi na takav način da je svaka naknadna izmena tih podataka uočljiva.
2. Utvrđivanje verodostojnosti elektronskog tovarnog lista može se izvršiti i bilo kojom drugom metodom elektronskog utvrđivanja verodostojnosti koja je dozvoljena zakonima zemlje u kojoj je elektronski tovarni list sačinjen.
3. Podaci sadržani u elektronskom tovarnom listu moraju biti dostupni svakoj strani koja na to ima pravo.

Član 4

Uslovi za izradu elektronskog tovarnog lista

1. Elektronski tovarni list mora da sadrži iste podatke kao tovarni list koji se navodi u Konvenciji.
2. Postupak koji se koristi za izdavanje elektronskog tovarnog lista mora da obezbedi integritet podataka sadržanih u njemu od trenutka kada je prvi put generisan u svom konačnom obliku. Integritet postoji kada podaci ostaju potpuni i neizmenjeni, osim dodataka ili izmena koje nastaju u normalnom postupku komunikacije, čuvanja i prikazivanja.
3. Podatke sadržane u elektronskom tovarnom listu moguće je dopuniti ili izmeniti u slučajevima predviđenim Konvencijom.

Postupak koji se koristi za dopunjavanje ili izmenu elektronskog tovarnog lista mora da omogućiti da svaka dopuna ili izmena bude uočljiva kao takva i mora da očuva prvobitno sadržane podatke.

Član 5

Izvršenje elektronskog tovarnog lista

1. Strane zainteresovane za izvršenje ugovora o prevozu treba da postignu saglasnost o postupcima i njihovom sprovođenju radi usklađivanja sa zahtevima ovog protokola i Konvencije, naročito u pogledu:
  - (a) načina izdavanja i dostavljanja elektronskog tovarnog lista ovlašćenoj strani;
  - (b) obezbeđivanja da elektronski tovarni list zadrži svoj integritet;
  - (c) načina na koji strana koja ima pravo koje proističe iz elektronskog tovarnog lista može da dokaže to pravo;
  - (d) načina na koji se potvrđuje da je isporuka primaocu izvršena;

- (e) postupaka za dopunjavanje ili izmenu elektronskog tovarnog lista; i
  - (f) postupaka za moguću zamenu elektronskog tovarnog lista tovarnim listom izdatim na drugačiji način.
2. Postupci iz stava 1. ovog člana moraju biti navedeni u elektronskom tovarnom listu i moraju biti lako utvrdivi.

Član 6

Dokumenta koja dopunjuju elektronski tovarni list

1. Prevoznik je dužan da preda pošiljaocu, na njegov zahtev, potvrdu o prijemu robe i sve informacije neophodne za identifikaciju pošiljke i za pristup elektronskom tovarnom listu na koji se odnosi ovaj protokol.
2. Dokumenta iz člana 6, stav 2. (g) i člana 11. Konvencije pošiljalac može da dostavi prevozniku u obliku elektronske komunikacije, ako ta dokumenta postoje u ovom obliku i ako su se ugovorne strane saglasile o postupcima koji omogućavaju uspostavljanje veze između ovih dokumenata i elektronskog tovarnog lista na koji se ovaj protokol odnosi, na način koji obezbeđuje njihov integritet.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 7

Potpisivanje, ratifikacija, pristupanje

1. Ovaj protokol je otvoren za potpisivanje državama koje su potpisnice ili strane Konvencije i koje su članice Ekonomske komisije za Evropu ili su primljene u Komisiju u konsultativnom svojstvu prema stavu 8 opisa poslova i zadataka Komisije.
2. Protokol je otvoren za potpisivanje u Ženevi od 27. do 30. maja 2008. godine uključujući i te datume, a nakon tog datuma u sedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku do 30. juna 2009. godine uključujući i taj datum.
3. Ovaj protokol podleže ratifikaciji od strane država potpisnica i otvoren je za pristupanje država koje nisu potpisnice, navedenih u stavu 1. ovog člana, koje su strane Konvencije.
4. Države koje mogu učestvovati u određenim aktivnostima Ekonomske komisije za Evropu u skladu sa stavom 11. opisa poslova i zadataka Komisije i koje su pristupile Konvenciji mogu postati strane ovog protokola tako što mu pristupaju nakon njegovog stupanja na snagu.
5. Ratifikacija ili pristupanje vrši se polaganjem instrumenta kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
6. Svaki ratifikacioni instrument ili instrument o pristupanju položen nakon stupanja na snagu izmene i dopune ovog protokola, usvojenog u skladu sa odredbama člana 13. ovog protokola, smatra se da važi za protokol izmenjen tom izmenom i dopunom.

Član 8

Stupanje na snagu

1. Ovaj protokol stupa na snagu devedesetog dana nakon što pet država, navedenih u članu 7, stav 3. ovog protokola, polože svoje ratifikacione instrumente ili instrumente o pristupanju.

2. Za svaku državu koja ga ratifikuje ili mu pristupi nakon što pet država položi svoje ratifikacione instrumente ili instrumente o pristupanju, ovaj protokol stupa na snagu devedesetog dana od dana kada ta država položi svoj ratifikacioni instrument ili instrument o pristupanju.

Član 9

Otkazivanje

1. Svaka strana može da otkáže ovaj protokol dostavljanjem obaveštenja generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.
2. Otkazivanje stupa na snagu 12 meseci nakon datuma kada generalni sekretar primi obaveštenje o otkazivanju.
3. Svaka država koja prestane da bude strana Konvencije istog dana prestaje da bude strana i ovog protokola.

Član 10

Prestanak važenja

Ako, nakon stupanja na snagu ovog protokola, broj strana bude smanjen, usled otkazivanja, na manje od pet, ovaj protokol prestaje da važi od dana kada poslednje takvo otkazivanje stupa na snagu. Takođe prestaje da bude na snazi od datuma kada Konvencija prestane da bude na snazi.

Član 11

Spor

Svaki spor između dve ili više strana u vezi sa tumačenjem ili primenom ovog protokola, koji strane ne mogu da reše pregovorima ili drugim sredstvima, može, na zahtev bilo koje od zainteresovanih strana, da se uputi Međunarodnom sudu pravde radi rešavanja.

Član 12

Rezerve

1. U trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja ovom protokolu, bilo koja država može da izjavi, putem obaveštenja upućenom generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, da se ne smatra obavezanom članom 11. ovog protokola. Ostale strane neće biti obavezane članom 11. ovog protokola u odnosu na bilo koju stranu koja je dala takvu rezervu.
2. Izjava iz stava 1. ovog člana može da se povuče u bilo kom trenutku obaveštenjem upućenim generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.
3. Nikakve druge rezerve uz ovaj protokol nisu dozvoljene.

Član 13

Izmene i dopune

1. Kada ovaj protokol stupa na snagu, može biti izmenjen u skladu sa postupkom definisanim ovim članom.

2. Svaka predložena izmena i dopuna ovog protokola koju podnese strana u protokolu dostavlja se Radnoj grupi za drumski transport Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu (UNECE) radi razmatranja i odlučivanja.
3. Strane ugovornice ovog protokola treba da ulože sve napore da postignu konsenzus. Ako, uprkos tim naporima, konsenzus ne bude postignut o predloženoj izmeni i dopuni, kao krajnje sredstvo za usvajanje biće potrebna dvotrećinska većina prisutnih strana koje glasaju. Predloženu izmenu i dopunu usvojenu konsenzusom ili dvotrećinskom većinom glasova strana sekretarijat Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu prosleđuje generalnom sekretaru radi dostavljanja svim stranama ovog protokola, kao i državama potpisnicama, na prihvatanje.
4. U roku od devet meseci od dana kada generalni sekretar saopšti predloženu izmenu i dopunu svaka strana može da obavesti generalnog sekretara da ima primedbu na predloženu izmenu i dopunu.
5. Smatra se da je predložena izmena i dopuna prihvaćena ako, do isteka roka od devet meseci iz prethodnog stava, nijedna strana ovog protokola ne prijavi primedbu. Ako je primedba podneta, predložena izmena i dopuna neće imati dejstvo.
6. U slučaju države koja postane ugovorna strana ovog protokola u periodu između obaveštenja o predlogu izmene i dopune i isteka devetomesečnog roka predviđenog u stavu 4. ovog člana, sekretarijat Radne grupe za drumski transport Ekonomske komisije za Evropu obaveštava novu državu ugovornu stranu o predloženoj izmeni i dopuni u najkraćem mogućem roku. Nova ugovorna strana može da obavesti generalnog sekretara pre isteka ovog devetomesečnog roka da ima primedbu na predloženu izmenu i dopunu.
7. Generalni sekretar u najkraćem roku obaveštava sve strane o primedbama iznetim u skladu sa stavovima 4. i 6. ovog člana, kao i o svakom amandmanu prihvaćenom u skladu sa stavom 5. iznad.
8. Svaka izmena i dopuna koja se smatra prihvaćenom stupa na snagu šest meseci nakon datuma kada generalni sekretar obavesti strane o njenom prihvatanju.

Član 14

Sazivanje diplomatske konferencije

1. Kada ovaj protokol stupi na snagu, svaka strana može, obaveštenjem upućenim generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, da zatraži da se sazove konferencija radi razmatranja ovog protokola. Generalni sekretar obaveštava sve strane o tom zahtevu, a revizionu konferenciju saziva generalni sekretar ako, u roku od četiri meseca od datuma njegovog obaveštenja, najmanje jedna četvrtina strana ovog protokola obavesti generalnog sekretara o svom pristanku na taj zahtev.
2. Ako se konferencija sazove u skladu sa prethodnim stavom, generalni sekretar obaveštava sve strane i poziva ih da u roku od tri meseca dostave predloge koje žele da konferencija razmatra. Generalni sekretar svim stranama dostavlja privremeni dnevni red konferencije zajedno sa tekstovima takvih predloga najmanje tri meseca pre datuma održavanja konferencije.
3. Generalni sekretar na svaku konferenciju sazvanu u skladu sa ovim članom poziva sve države navedene u članu 7, stavovima 1, 3. i 4. ovog protokola.

Član 15

Obaveštavanje država

Pored obaveštenja predviđenih članovima 13. i 14, generalni sekretar Ujedinjenih nacija obaveštava države navedene u članu 7, stav 1. iznad, kao i države koje su postale strane ovog protokola u skladu sa stavovima 3. i 4. člana 7, o sledećem:

- (a) Ratifikacijama i pristupanjima u skladu sa članom 7;
- (b) Datumima stupanja na snagu ovog protokola u skladu sa članom 8;
- (c) Otkazivanjima u skladu sa članom 9;
- (d) Prestanku važenja ovog protokola u skladu sa članom 10;
- (e) Izjavama i obaveštenjima primljenim u skladu sa članom 12, stavovima 1. i 2.

Član 16

Depozitar

Original ovog protokola je deponovan kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, koji overene kopije prosleđuje svim državama navedenim u članu 7, stavovima 1, 3. i 4. ovog protokola.

SACINJENO u Ženevi, 20. februara 2008. godine, u jednom primerku na engleskom i francuskom jeziku, i svaki tekst je jednako autentičan.

U POTVRDU ČEGA su dole potpisani, propisno ovlašćeni za to, potpisali ovaj protokol.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola uz Konvenciju o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR) o elektronskom tovarnom listu (u daljem tekstu: Dopunski prtokol) sadržan je u članu 99. stav 1. tačka 4. Ustava Republike Srbije, prema kojem Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore kad je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

II. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE PREDLAŽE POTVRĐIVANJE DOPUNSKOG PROTOKOLA

Na sednici održanoj 16. aprila 2026. godine Vlada je donela Zaključak o utvrđivanju Osnove za pristupanje Republike Srbije Dopunskom protokolu (Zaključak 05 Broj: 337-3519/2026).

Nacrt zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola pripremljen je imajući u vidu da, shodno članu 14. stav 1. Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Službeni glasnik RS”, broj 32/13), Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore vojne, političke i ekonomske prirode, ugovore kojima se stvaraju finansijske obaveze za Republiku Srbiju, ugovore koji zahtevaju donošenje novih ili izmenu važećih zakona i ugovore kojima se odstupa od postojećih zakonskih rešenja.

Konvencija o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR), u daljem tekstu: „Konvencija CMR” zaključena 19. maja 1956. godine u Ženevi, a ratifikovana Uredbom o ratifikaciji Konvencije o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR) („Sl. list FNRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi”, br. 11/58) uspostavlja pravila za međunarodni drumski prevoz tereta, naročito uređujući prava i obaveze prevoznika, pošiljaoca i primaoca i predviđa potvrđivanje ugovora o međunarodnom drumskom prevozu robe (CMR) ispostavljanjem tovarnog lista u papirnom obliku.

Dopunski protokol, sačinjen u Ženevi 20. februara 2008. godine pod okriljem Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu, predstavlja međunarodni pravni instrument koji dopunjuje Konvenciju CMR i koji predviđa da tovarni list, kao i svaki zahtev, izjava, uputstvo, molba, rezervacija ili druga komunikacija u vezi sa izvršenjem ugovora o prevozu na koji se Konvencija CMR primenjuje, mogu biti sačinjeni putem elektronske komunikacije.

Na taj način se dokumentima u elektronskom obliku priznaje isti pravni značaj kao i tovarnim listovima u papirnom obliku, pod uslovom da ispunjavaju određene standarde autentičnosti, integriteta i dostupnosti. Ovim pristupom se omogućava ravnopravna primena digitalnih dokumenata u međunarodnom prometu, čime se uklanjaju administrativne prepreke, smanjuju troškovi i ubrzava promet robe.

Dopunski protokol uvodi obavezne garancije autentičnosti i integriteta elektronskih dokumenata, što znači da elektronski tovarni list mora biti kreiran i razmenjivan putem pouzdanih elektronskih sistema koji obezbeđuju identifikaciju lica koje je dokument izdalo, kao i sigurnost da sadržaj originalnog dokumenta ostane vidljiv, kao i svaka naknadna promena sa kojom su se saglasile ugovorne strane, nakon njegovog izdavanja.

Tovarni list u elektronskom obliku mora sadržati sve obavezne elemente koji postoje i u dokumentu u papirnom obliku. Na taj način obezbeđuje se da prelazak na elektronski oblik ne utiče na sadržaj, funkciju i dokaznu vrednost međunarodnog tovarnog lista.

Tovarni list u elektronskom obliku može se koristiti samo ukoliko se sa tim saglase pošiljalac i prevoznik,

Dopunski protokol garantuje pravo pristupa podacima svim ovlašćenim učesnicima u prevoznom procesu (pošiljaocu, primaocu, prevoziocu i nadležnim organima) u meri u kojoj je to potrebno za realizaciju i nadzor transporta (princip „minimalnog pristupa”).

Prema podacima iz zvaničnog registra Ujedinjenih nacija (UN Treaty Collection, status na dan 9. marta 2026. godine) 39 država su strane ugovornice ovog protokola.

Gotovo svi ključni trgovinski partneri Republike Srbije u okviru Evropske unije već su pristupili ovom protokolu i započeli njegovu praktičnu primenu. Time se formira evropska mreža digitalnih koridora za prevoz robe, u kojoj je razmena elektronskih dokumenata postala standard.

Pristupanjem Dopunskom protokolu Republika Srbija se usklađuje sa pravnim tekovinama Evropske unije (EU *acquis*), naročito u oblasti digitalnog saobraćaja i trgovine i ispunjava svoje obaveze iz Plana rasta za Zapadni Balkan, koji naglašava značaj ubrzane integracije zemalja regiona u jedinstveno tržište Evropske unije kroz harmonizaciju propisa i digitalnu transformaciju ključnih sektora.

Pored toga, Republika Srbija se, putem dokumenta „Instrument za reformu i rast za Zapadni Balkan – Reformska agenda Republike Srbije”, pod stavkom Reforma 7.2.5. – Uvođenje inteligentnog transportnog sistema i elektronskog sistema teretnog saobraćaja, tačka 3, obavezala između ostalog i na ratifikaciju ovog protokola do decembra 2026. godine.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Odredbom člana 1. ovog zakona potvrđuje se Dopunski protokol uz Konvenciju o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR) o elektronskom tovarnom listu sačinjen u Ženevi 20. februara 2008. godine, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

Odredbom člana 2. ovog zakona utvrđuje se tekst Dopunskog protokola uz Konvenciju o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (CMR) o elektronskom tovarnom listu u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik.

Odredbom člana 3. ovog zakona uređuje se stupanje na snagu ovog zakona.

IV. STVARANJE FINANSIJSKIH OBAVEZA ZA REPUBLIKU SRBIJU IZVRŠAVANJEM DOPUNSKOG PROTOKOLA I PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA IZVRŠAVANJE DOPUNSKOG PROTOKOLA

Izvršavanjem ovog protokola ne stvaraju se finansijske obaveze za Republiku Srbiju.

Za izvršavanje ovog protokola nisu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije.